

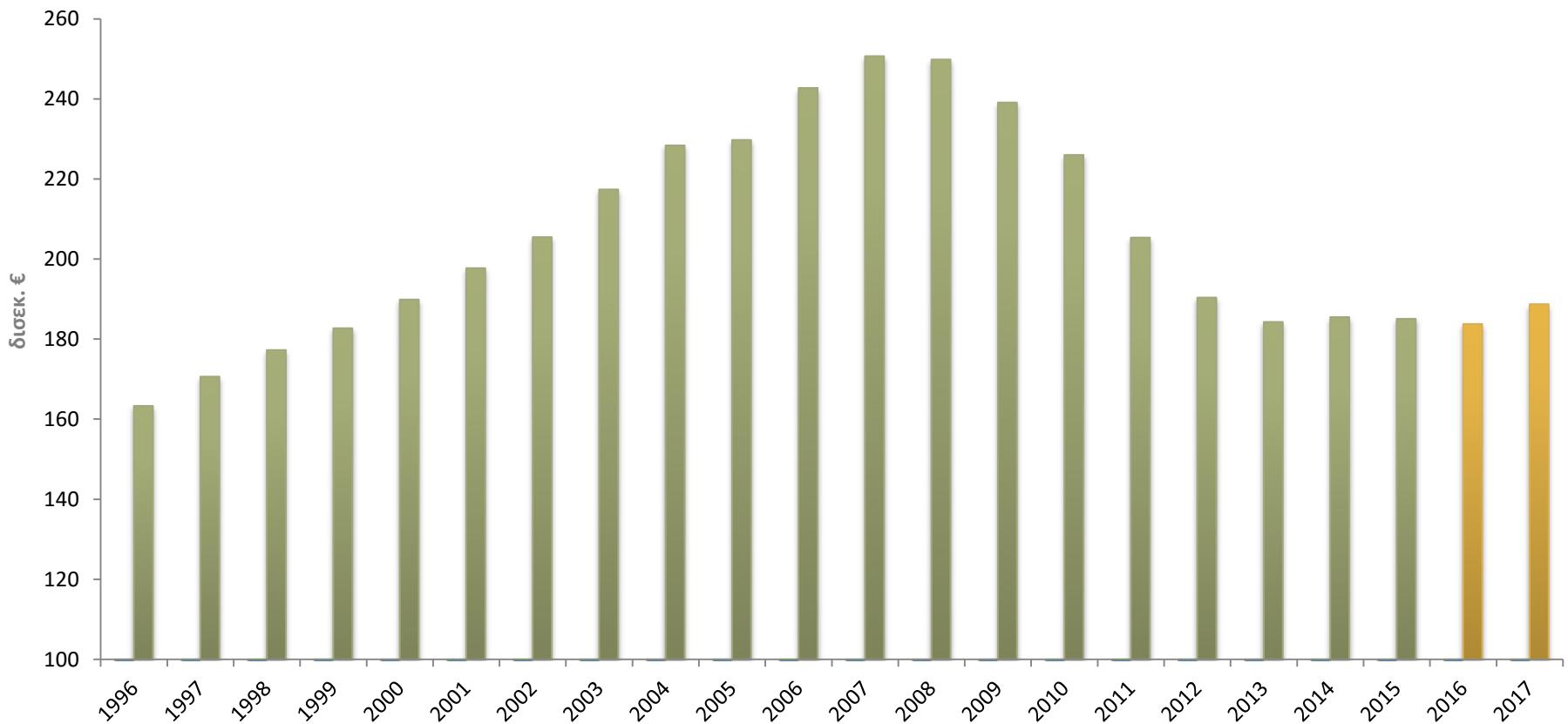
Η συμβολή της εξορυκτικής βιομηχανίας στην ελληνική οικονομία

Νίκος Βέττας

Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης, ΟΠΑ

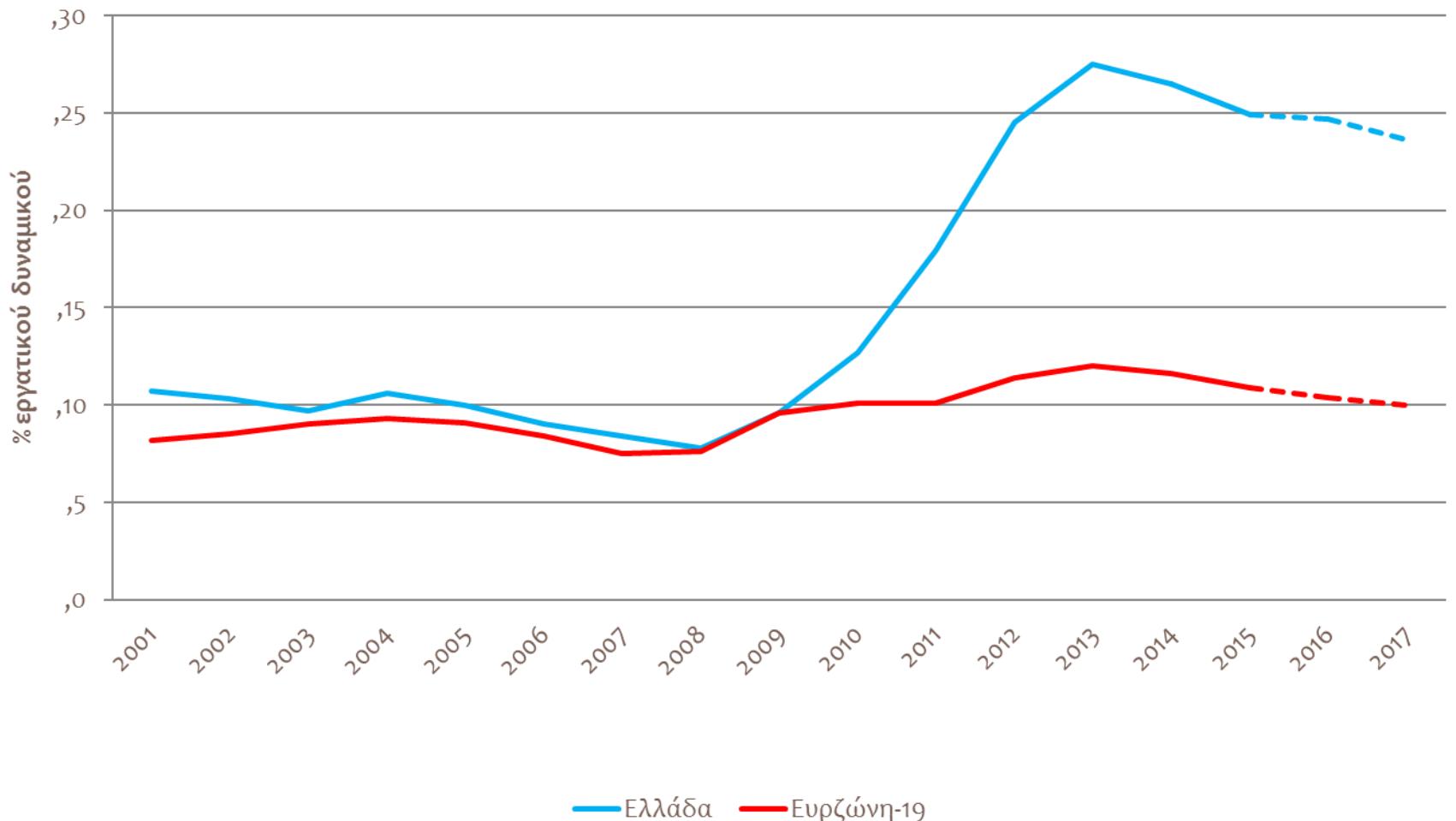
Γενικός Διευθυντής IOBE

(<http://www.aueb.gr/users/vettas>, vettas@iobe.gr, www.iobe.gr,)

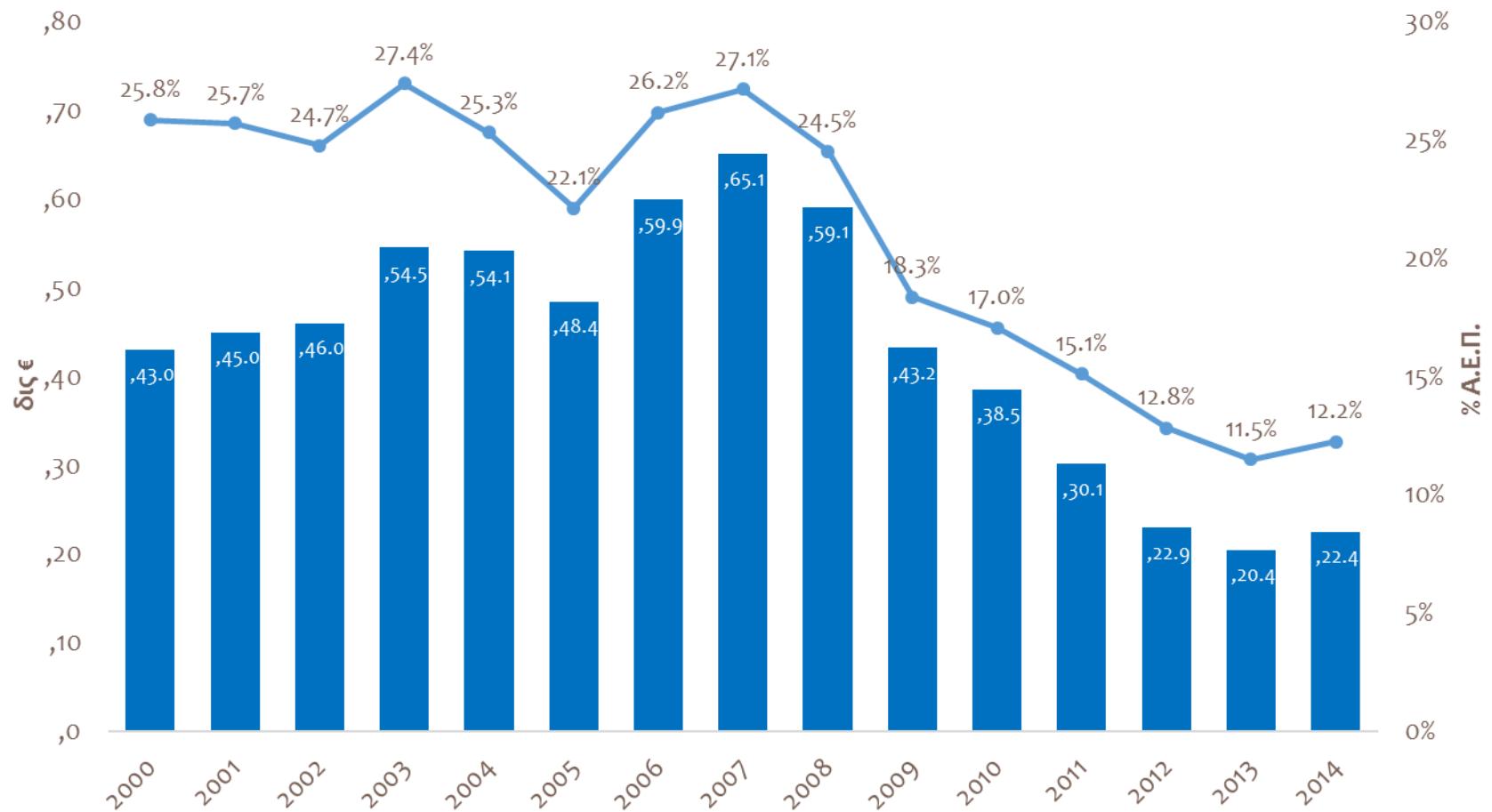
ΑΕΠ, αλυσωτοί όγκοι, έτος αναφοράς 2010

Ανεργία

Πηγές: Eurostat/European Economic Forecast, spring 2016, European Commission

Επενδύσεις

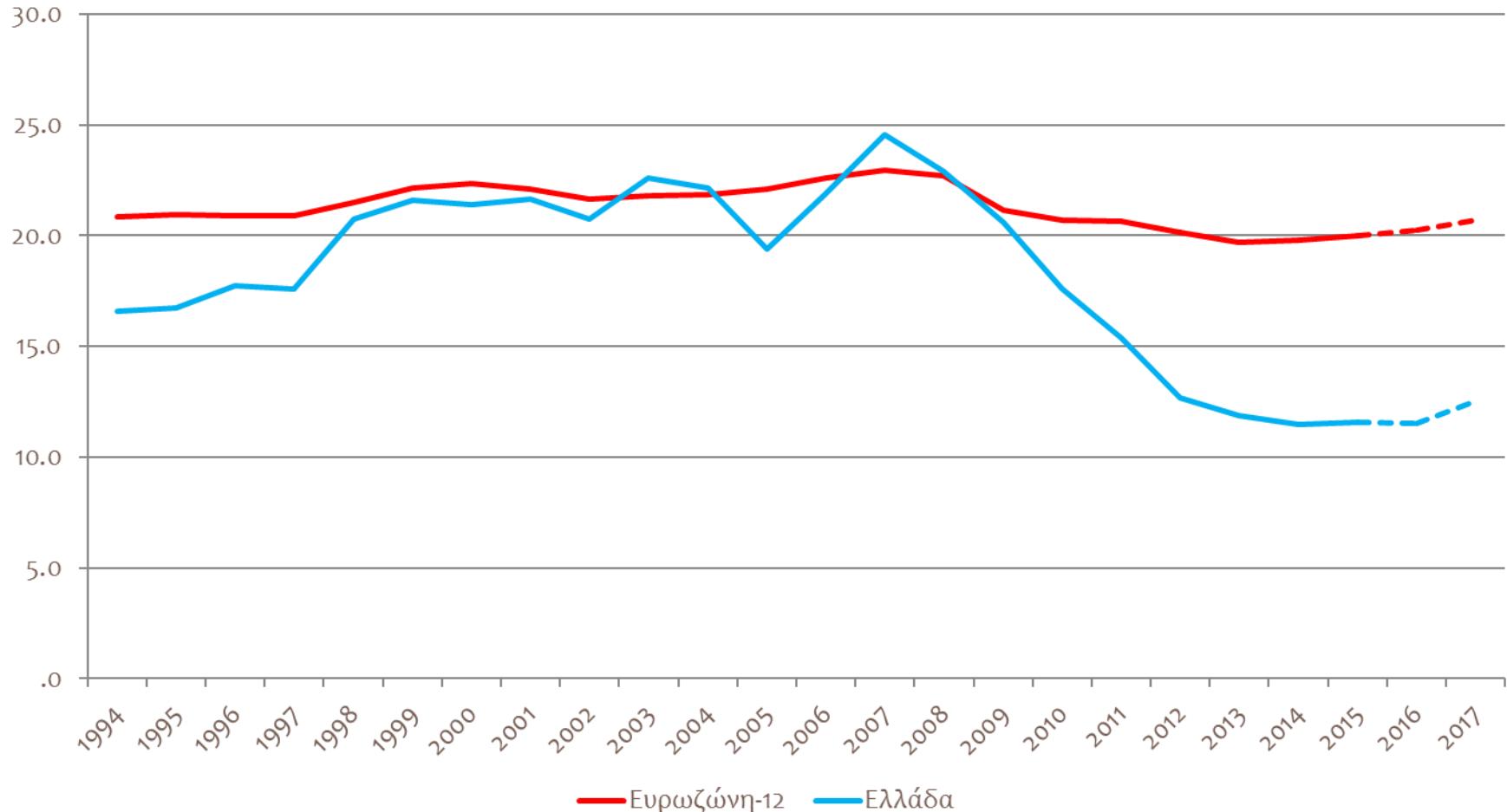
Πηγή: Eurostat

Μέσος Όρος 2010-2014:

- Ελλάδα: 13,7%
- Πορτογαλία: 17%

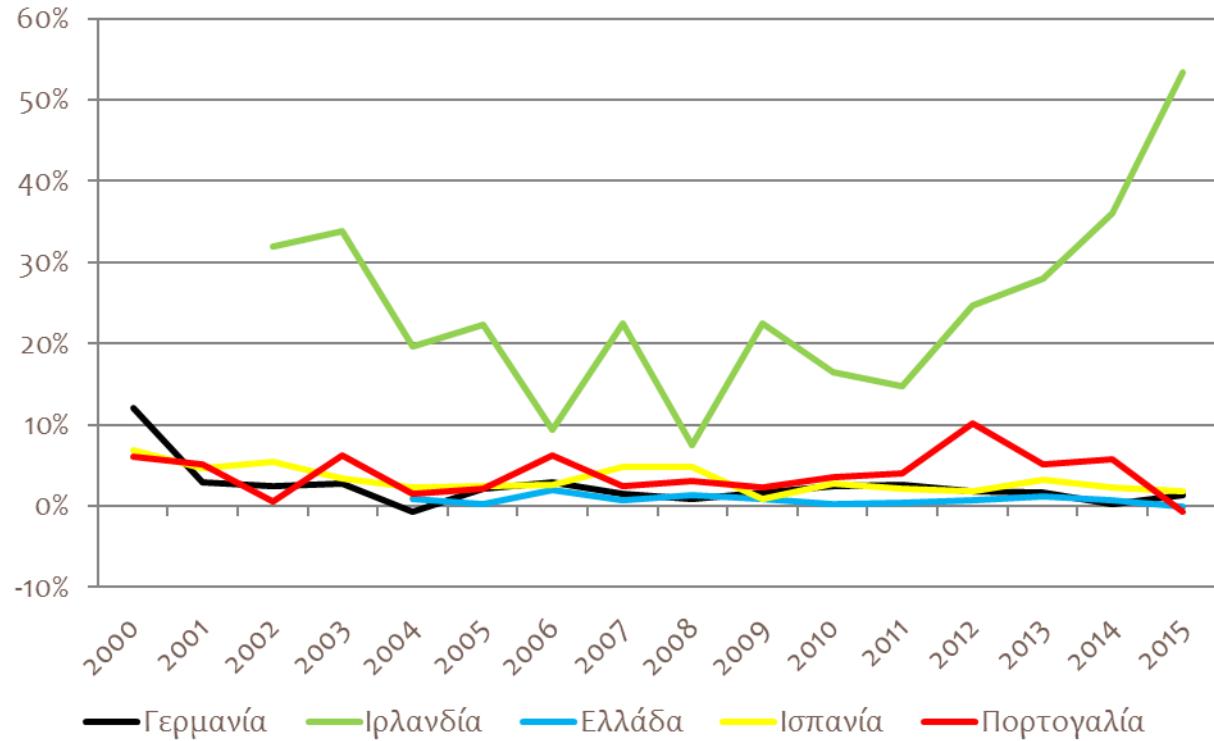
Επενδύσεις στην Ελλάδα και στην Ευρωζώνη

Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου (% ΑΕΠ)

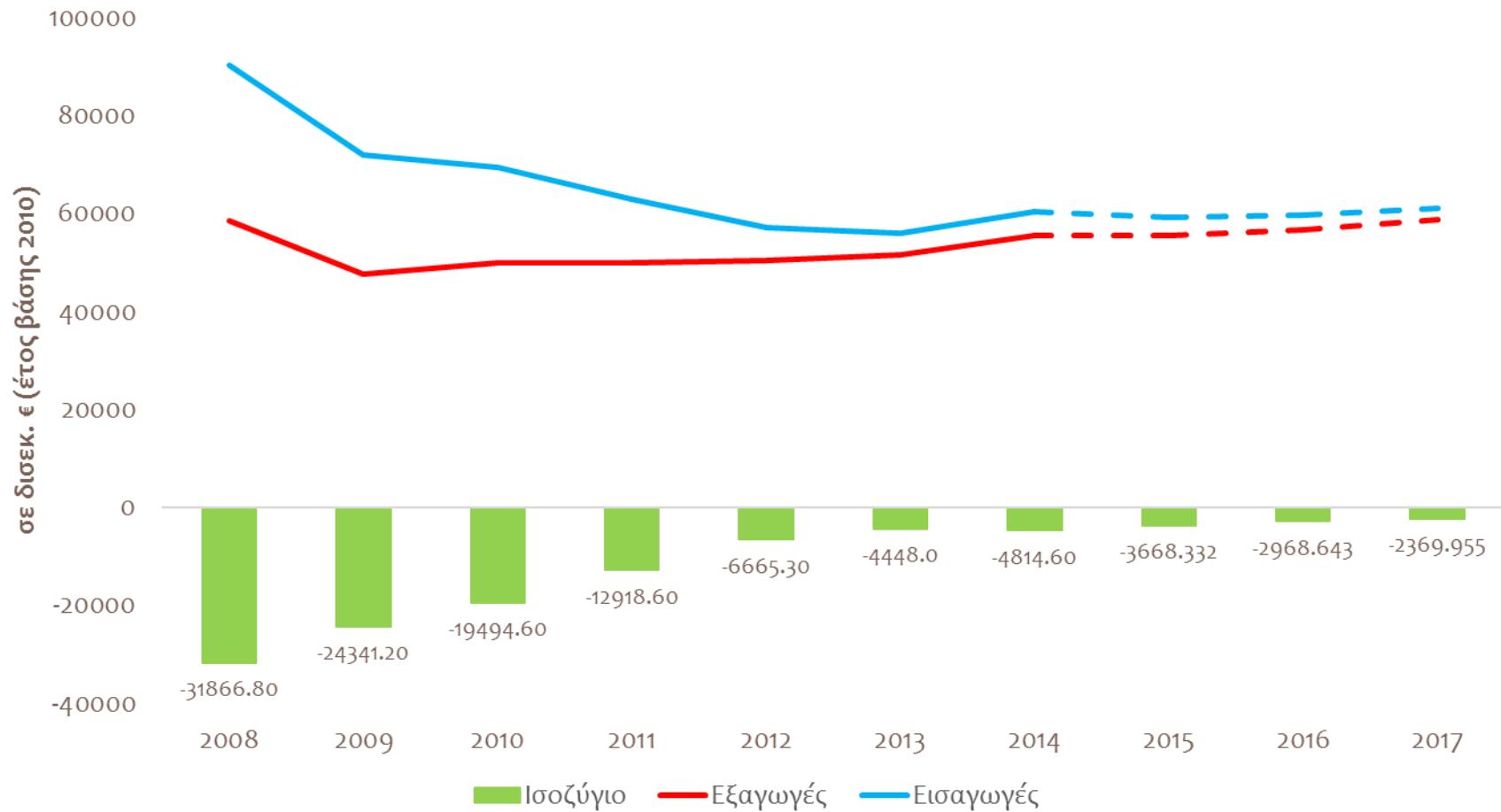
Πηγή: AMECO

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (% ΑΕΠ)

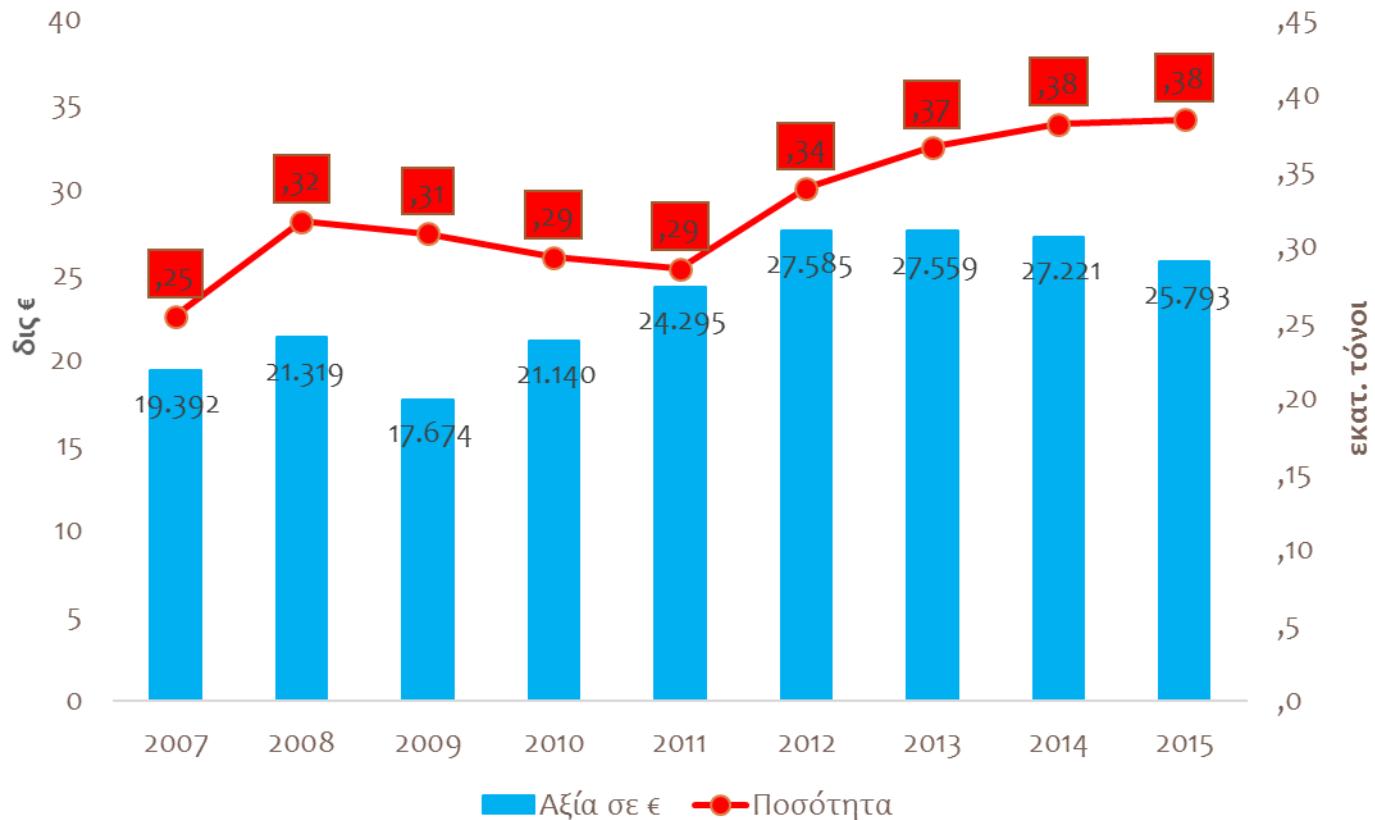
Α.Ξ.Ε. ως % του ΑΕΠ		
	2000-2008	2009-2015
Γερμανία	3,0%	1,7%
Ιρλανδία	21,0%	27,9%
Ελλάδα	1,1%	0,6%
Ισπανία	4,2%	2,1%
Πορτογαλία	3,7%	4,3%

Εμπορικό Ισοζύγιο (Αγαθά και Υπηρεσίες)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ/European Economic Forecast, spring 2016, European Commission

Αξία και όγκος εξαγωγών

Πηγή: Eurostat

- Μεταβολή στην αξία των εξαγωγών, 2007-2015: +33%
- Μεταβολή στον όγκο των εξαγωγών, 2007-2015: +51%

Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη

	2009	2013	2014	2015	2016	2016*
Α.Ε.Π.	-3,1	-3,2	0,7	-0,2	-0,3	-1,0
Ανεργία	9,5	27,5	26,5	24,9	24,7	25,2
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης ¹	-15,6	-12,4	-3,6	-7,2	-3,1	-3,0
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	-14,4	-2,2	-3,0	-0,2	0,6	0,2
Εναρμονισμένος Πληθωρισμός	1,3	-0,9	-1,4	-1,1	-0,3	-0,2
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου	-13,7	-9,4	-2,8	0,7	-0,9	-4,0

¹Περιλαμβάνεται και η κρατική ενίσχυση προς τον Τραπεζικό Τομέα

* Προβλέψεις I.O.B.E.

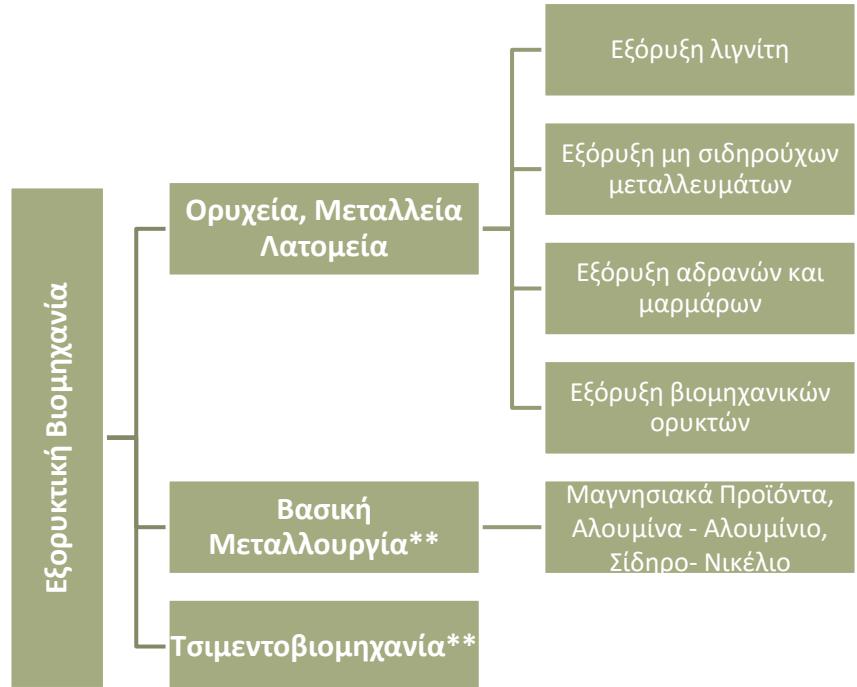
Πηγές: Eurostat/European Economic Forecast, spring 2016, European Commission

Σκοπός της μελέτης

Αποτίμηση και αξιολόγηση της ευρύτερης οικονομικής σημασίας της εξορυκτικής βιομηχανίας στην Ελλάδα

Εξέταση των προϋποθέσεων που θα διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα και την περαιτέρω ανάπτυξή της

Οριοθέτηση της εξορυκτικής βιομηχανίας

** Καθετοποίηση ελληνικών ορυκτών πρώτων υλών (ΟΠΥ)

* Διαθέσιμη στο http://iobe.gr/research_dtl.asp?RID=123

Γεωλογικά στοιχεία:

- Περιορισμένη γνώση για το κοιτασματικό δυναμικό

Οικονομικές συνθήκες

- Υψηλό κόστος έρευνας και εκμετάλλευσης
- Χρονικό διάστημα ρευστοποίησης

Κύριοι παράγοντες
κόστους και
αβεβαιότητας

Ρυθμιστικό πλαίσιο

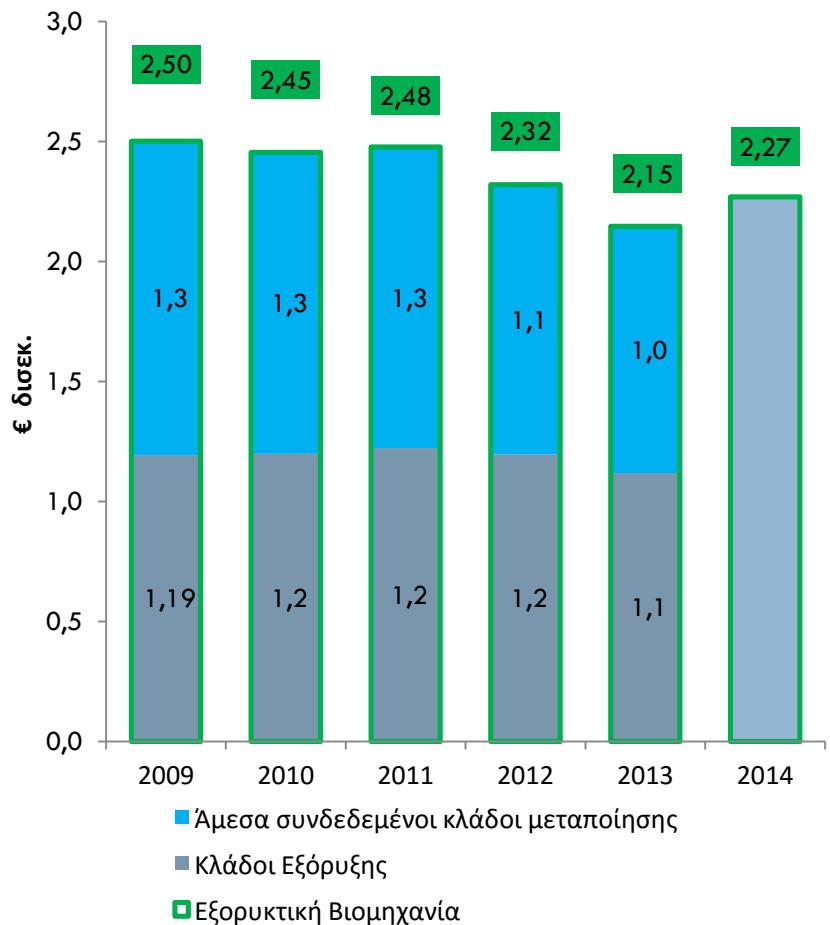
- Ελλείψεις στο χωροταξικό σχεδιασμό
- Ανασφάλεια δικαίου και ασυνέχεια δημόσιας διοίκησης
- Δυσπιστία στους θεσμούς

Υποδομές

- Μεγάλο τμήμα ορυκτών σε περιοχές Natura

Εικόνα για την πραγματοποιηθείσα συνεισφορά αποκτάται από την εξέταση της οικονομικής δραστηριότητας του τομέα διαχρονικά.

Η αξία πωλήσεων της εξορυκτικής βιομηχανίας εκτιμάται σε €2,3 δισ. το 2014, από €2,5 δισ. το 2009

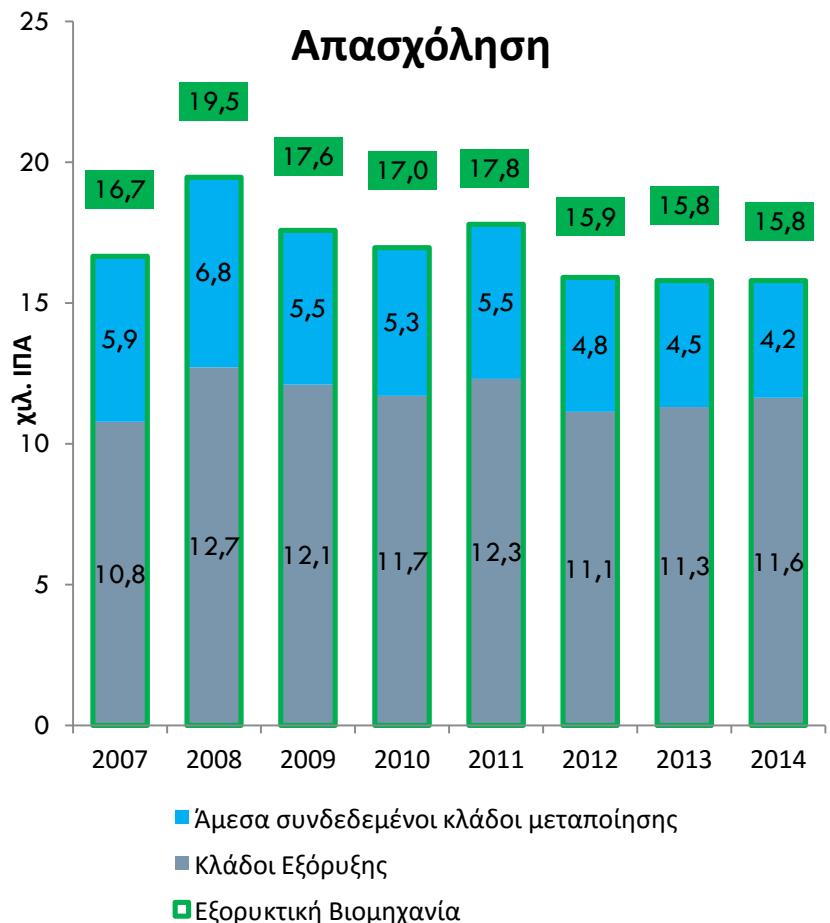

- Σταθερές οι πωλήσεις ορυκτών
- Μείωση πωλήσεων στους κλάδους μεταποίησης την περίοδο 2009-2013
  - Κυρίως λόγω κάμψης στην οικοδομική δραστηριότητα

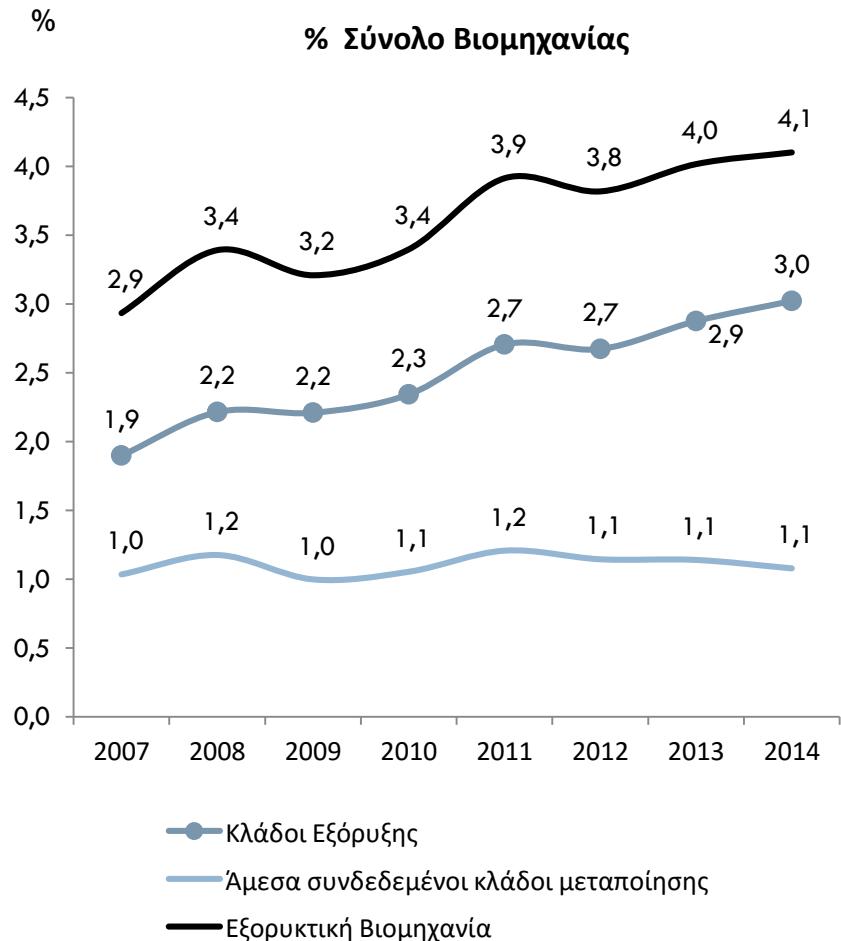
Πηγή: ΣΜΕ, ΔΕΗ – Ετήσιοι Απολογισμοί, Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Σημ.: Τα μεγέθη για το 2014 προέρχονται από εκτίμηση. Όλα τα μεγέθη εκφράζονται σε τρέχουσες τιμές.

Σχετικά σταθερή η απασχόληση μεταξύ 2007 και 2014

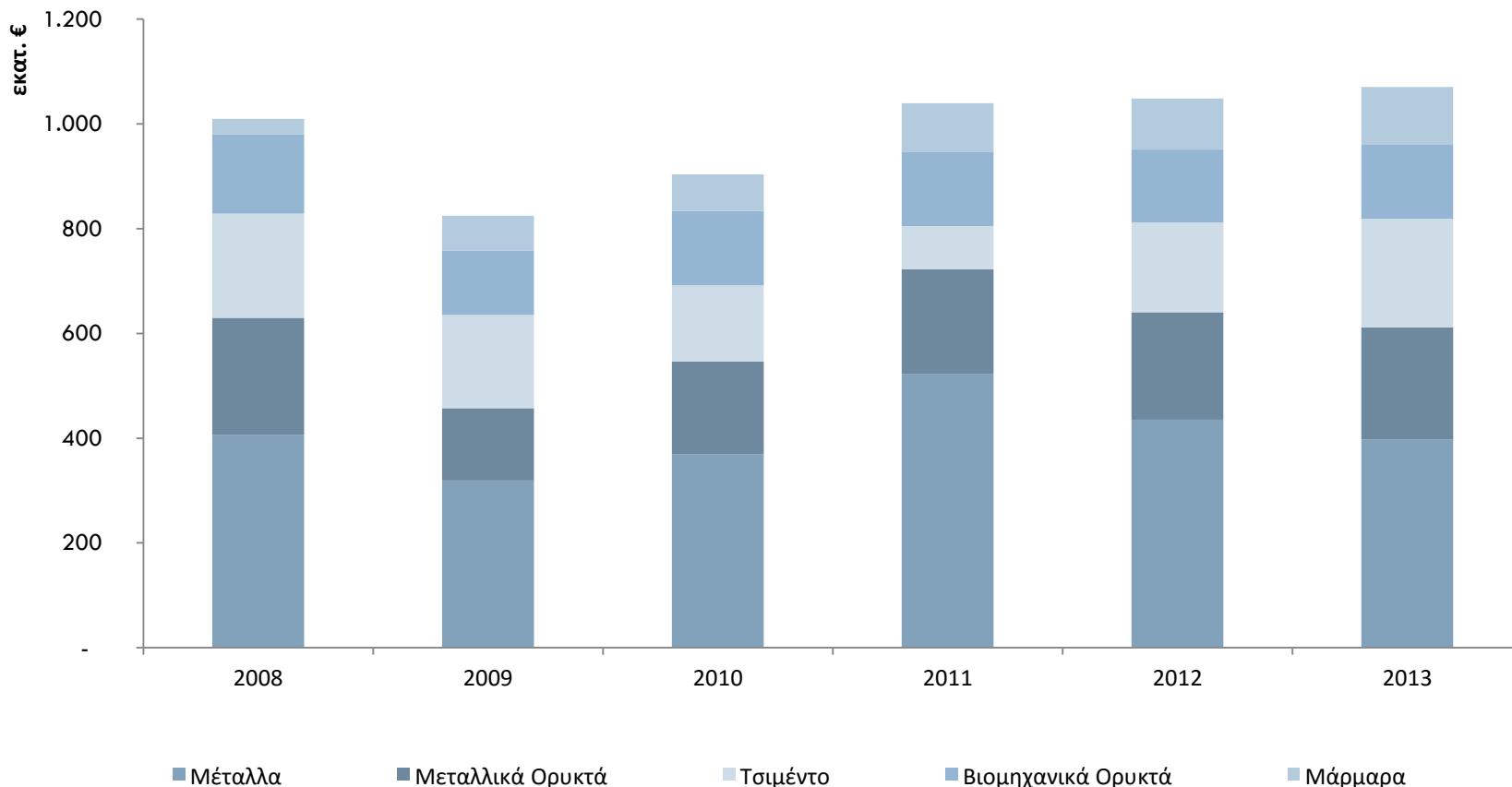

Πηγή: Eurostat

Αύξηση του μεριδίου στο σύνολο της βιομηχανίας στο 4,1%, από 2,9% το 2007

Η ελληνική εξορυκτική βιομηχανία διατηρεί τον εξαγωγικό της προσανατολισμό

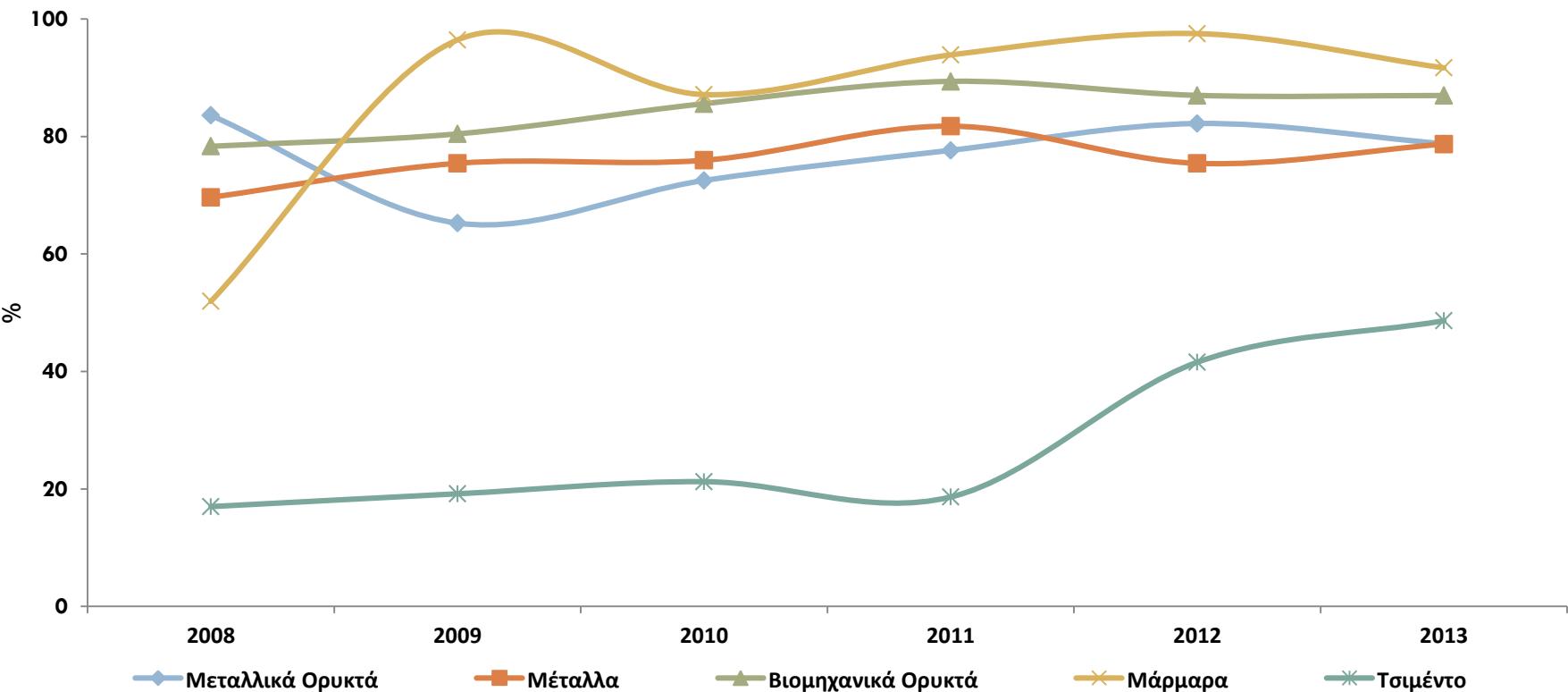

Πηγές: ΣΜΕ, Έκθεση Δραστηριοτήτων 2014 και EUROSTAT, International Trade

Ενδείξεις για περαιτέρω αύξηση των εξαγωγών το 2014 κατά περίπου 8%.

Η αξία των εξαγωγών ανέρχεται σε 50% των συνολικών πωλήσεων στο σύνολο της εξορυκτικής βιομηχανίας

Εξαγωγές προς συνολική αξία πωλήσεων της εξορυκτικής βιομηχανίας (%)

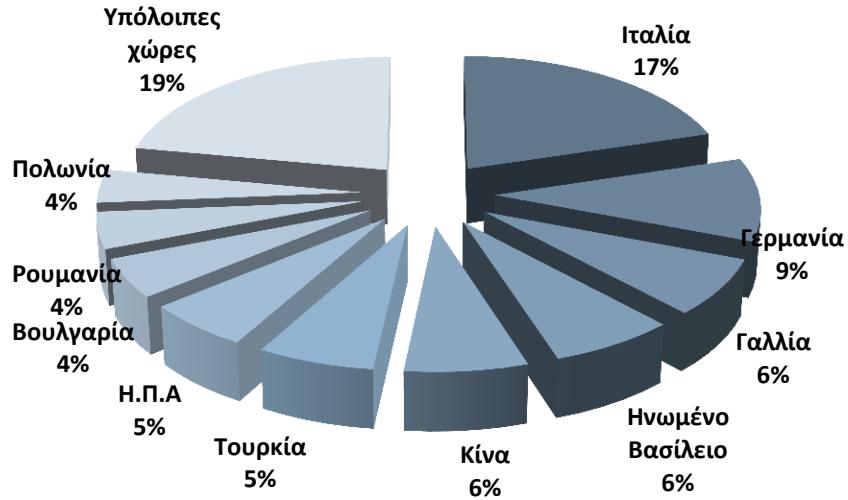

Πηγή: ΣΜΕ, Έκθεση Δραστηριοτήτων 2014

Στο σύνολο των εξαγώγιμων προϊόντων, το ποσοστό των εξαγωγών ανέρχεται σε 75%.

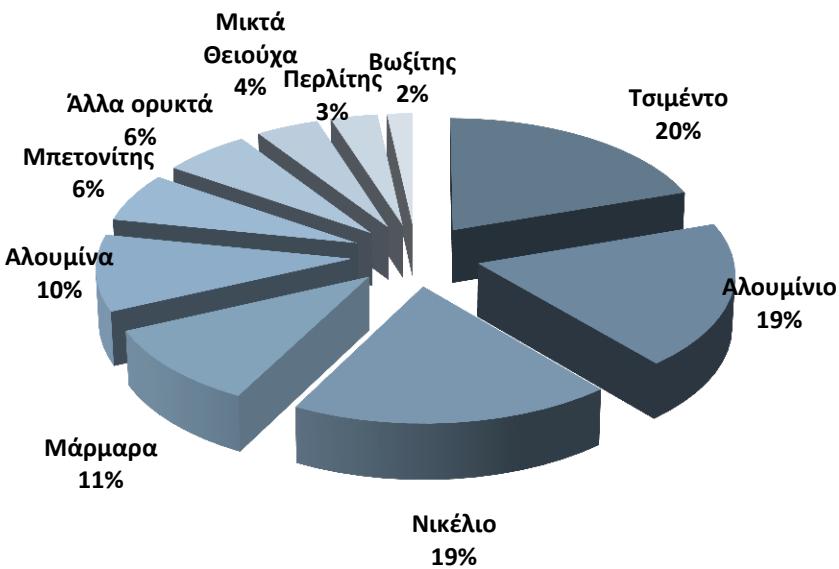
Σχετικά υψηλή διασπορά των εξαγωγών, τόσο όσον αφορά τον προορισμό τους όσο και στα προϊόντα που εξάγονται

Μερίδιο εξαγωγών με βάση την αξία ανά χώρα προορισμού για το 2014

Πηγή: Eurostat, International Trade

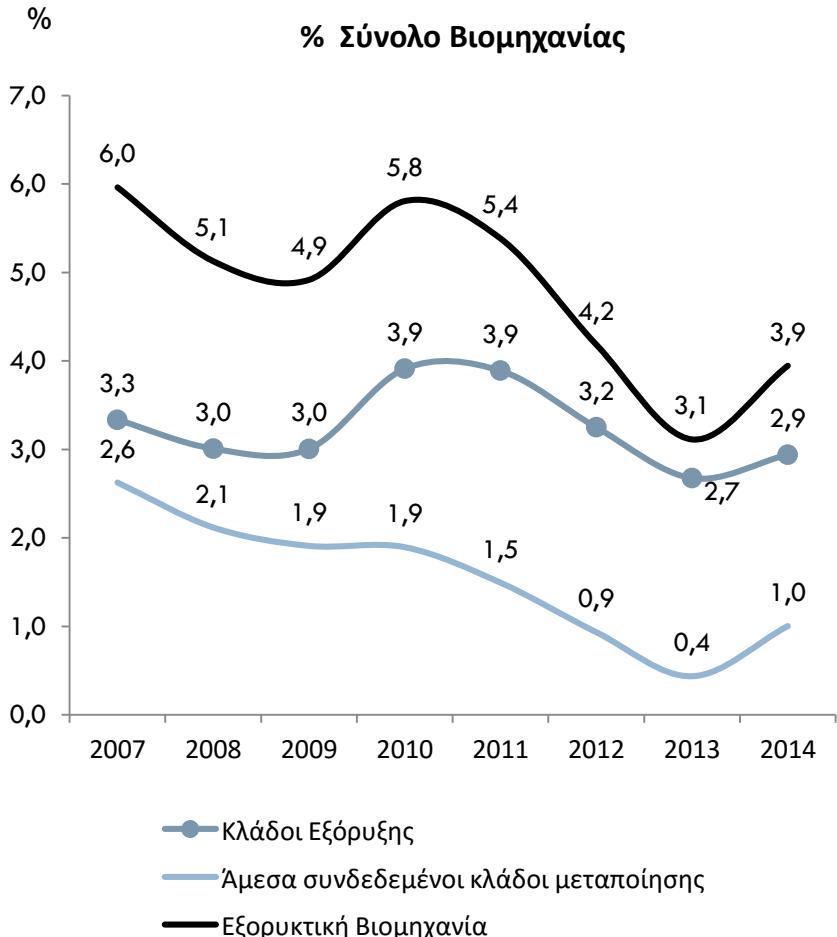
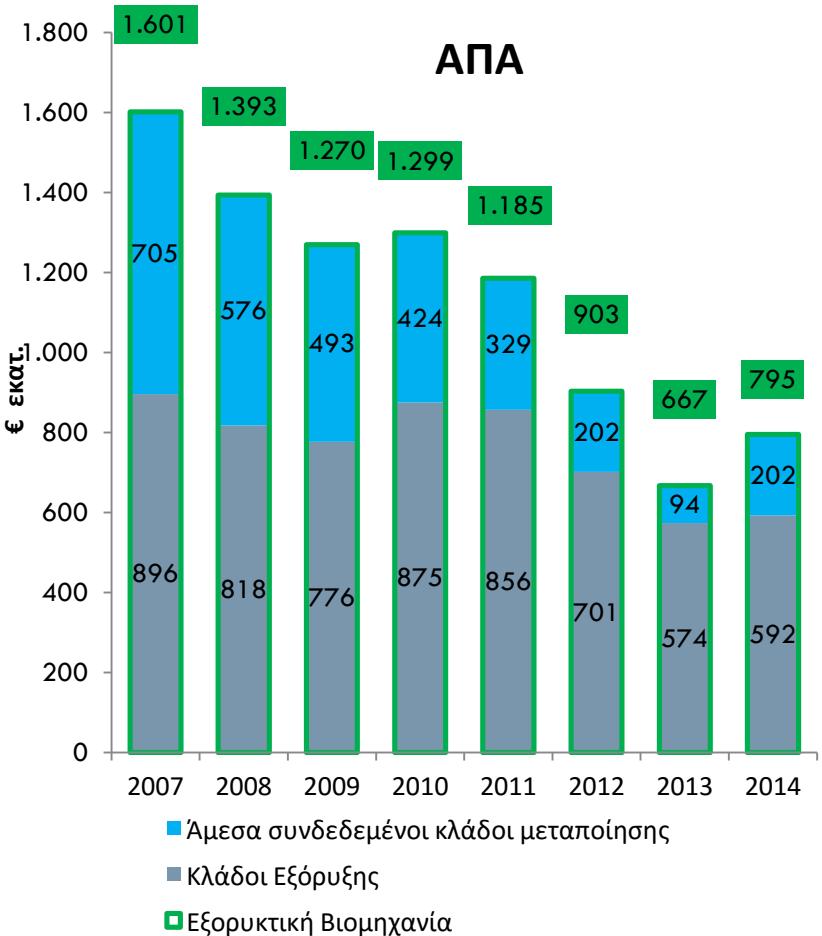
Μερίδιο εξαγωγών με βάση την αξία ανά προϊόντος εξόρυξης για το 2013

Πηγή: ΣΜΕ, Έκθεση Δραστηριοτήτων 2014

Η διασπορά των προϊόντων, εφαρμογών και εξαγωγικών προορισμών συνεισφέρει στη διατήρηση της δραστηριότητας και στον περιορισμό των κινδύνων.

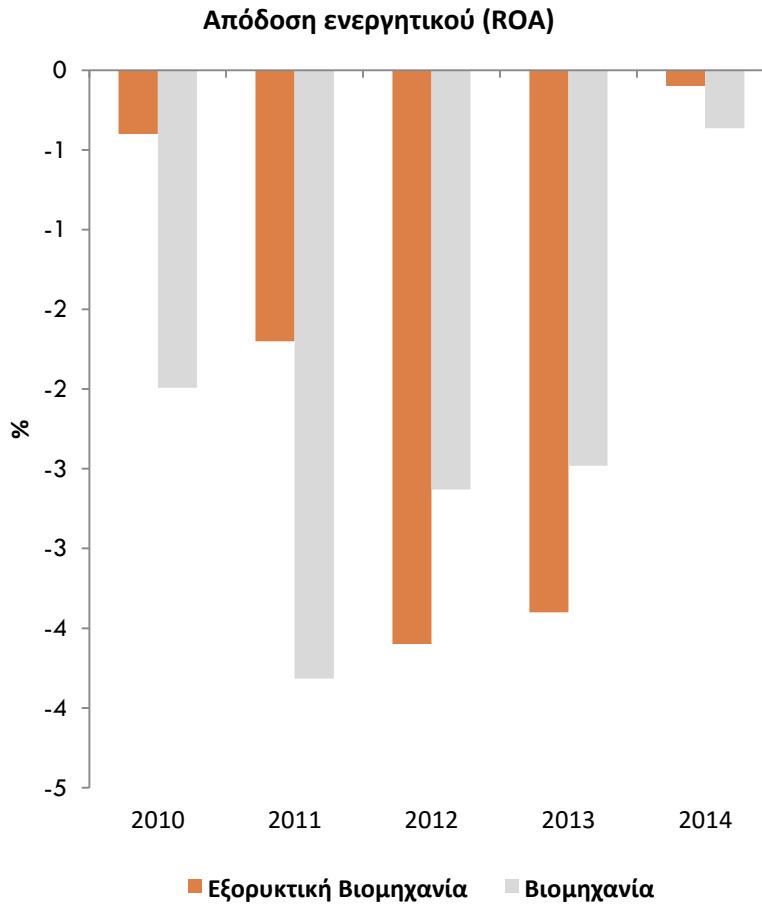
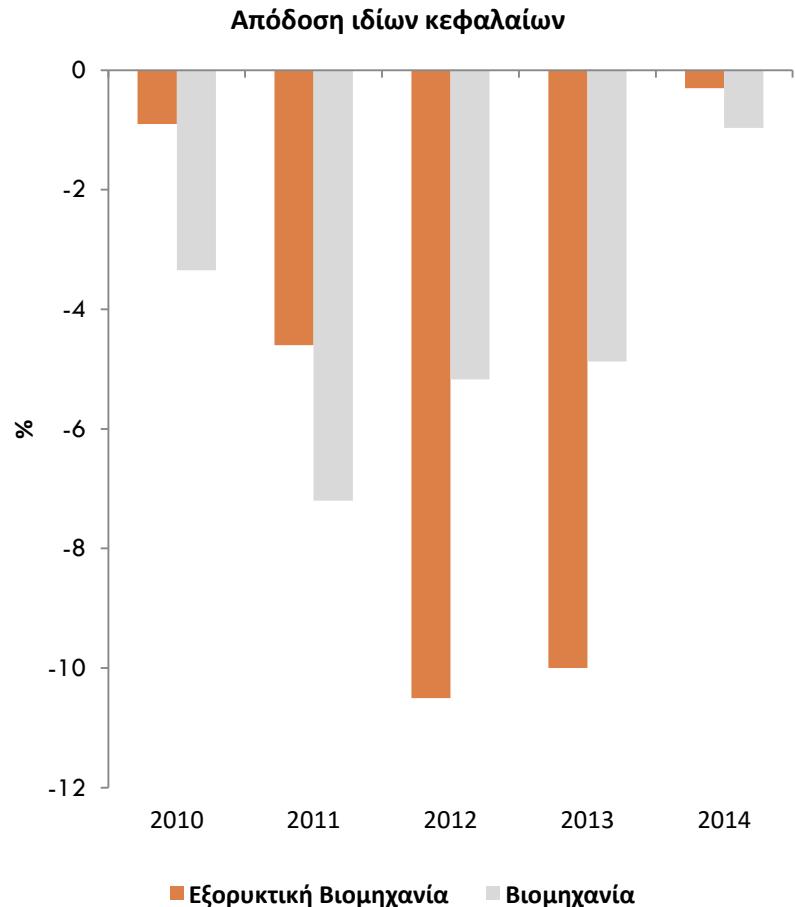
Υποχώρηση προστιθέμενης αξίας 50% την ίδια περίοδο Άνοδος το 2014 (κυρίως λόγω αλουμινίου)

Πηγή: Eurostat

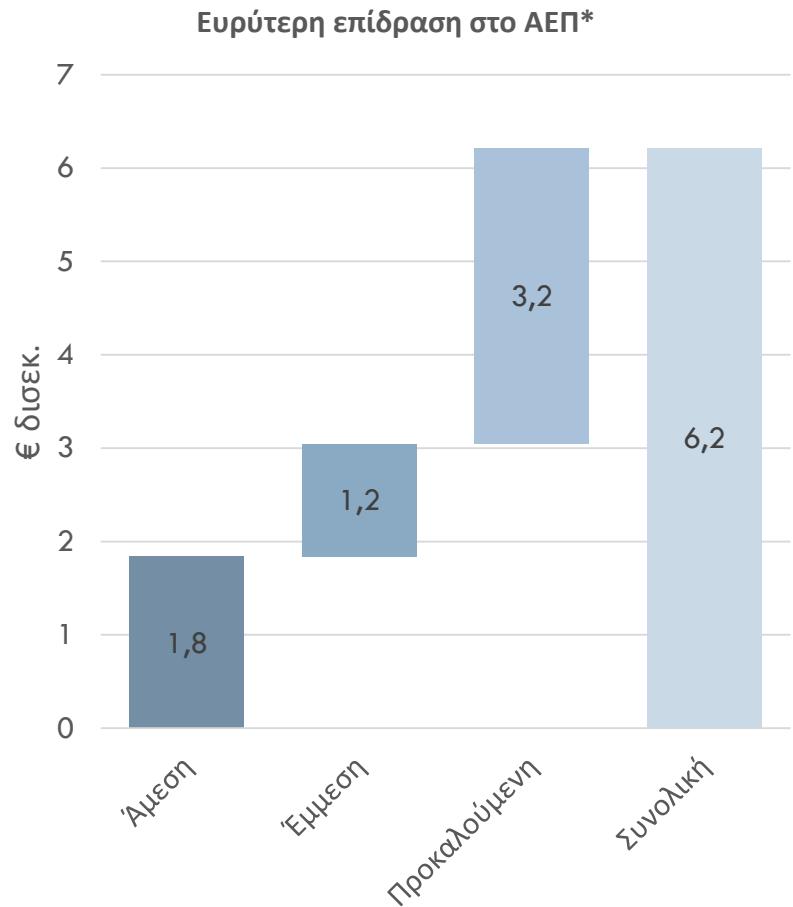
Στο 3,9% το μερίδιο της εξορυκτικής βιομηχανίας στο σύνολο της βιομηχανίας

Επιδείνωση της αποδοτικότητας μέχρι το 2013, με σημαντική βελτίωση το 2014

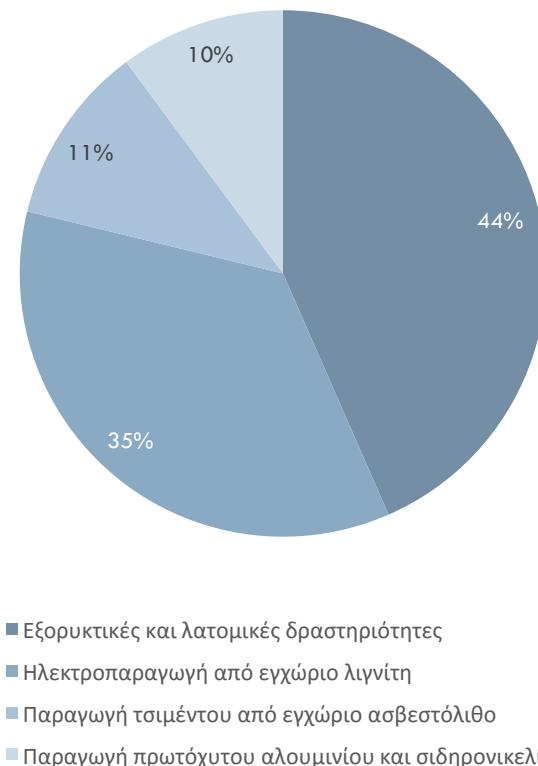

Πηγή: HELLASTAT, Επεξεργασία: IOBE

Η συνολική επίδραση στο ΑΕΠ, εάν ληφθεί υπόψη και η
ηλεκτροπαραγωγή, προσεγγίζει τα €6,2 δισ. (3,4% του ΑΕΠ)

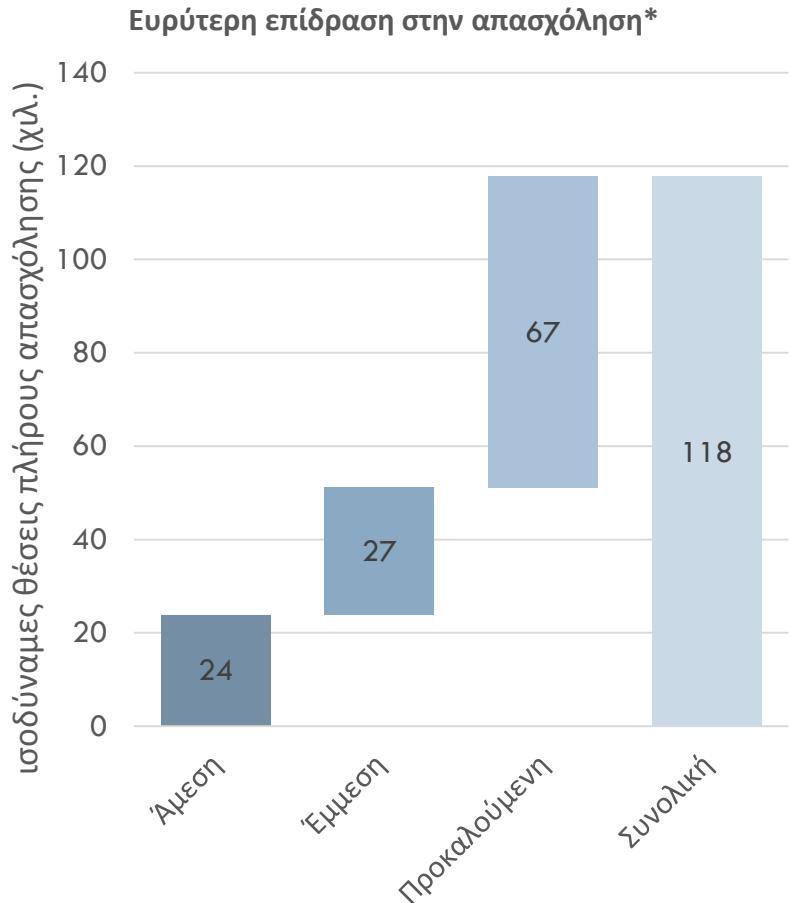

Καταμερισμός της επίδρασης στο ΑΕΠ ανά τύπο δραστηριότητας

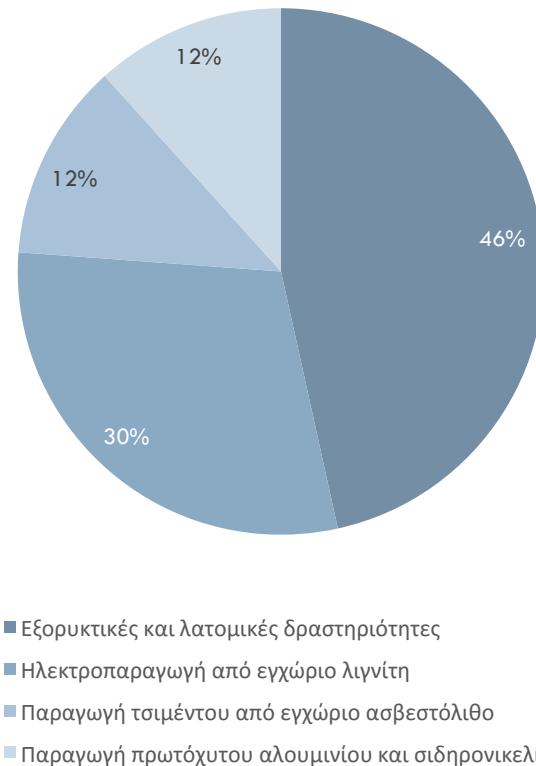

* Περιλαμβάνεται και η επίδραση από την ηλεκτροπαραγωγή με εγχώριο λιγνίτη.

Η συνολική επίδραση στην απασχόληση εκτιμάται σε 118.000 θέσεις εργασίας (3,4% της εγχώριας απασχόλησης)

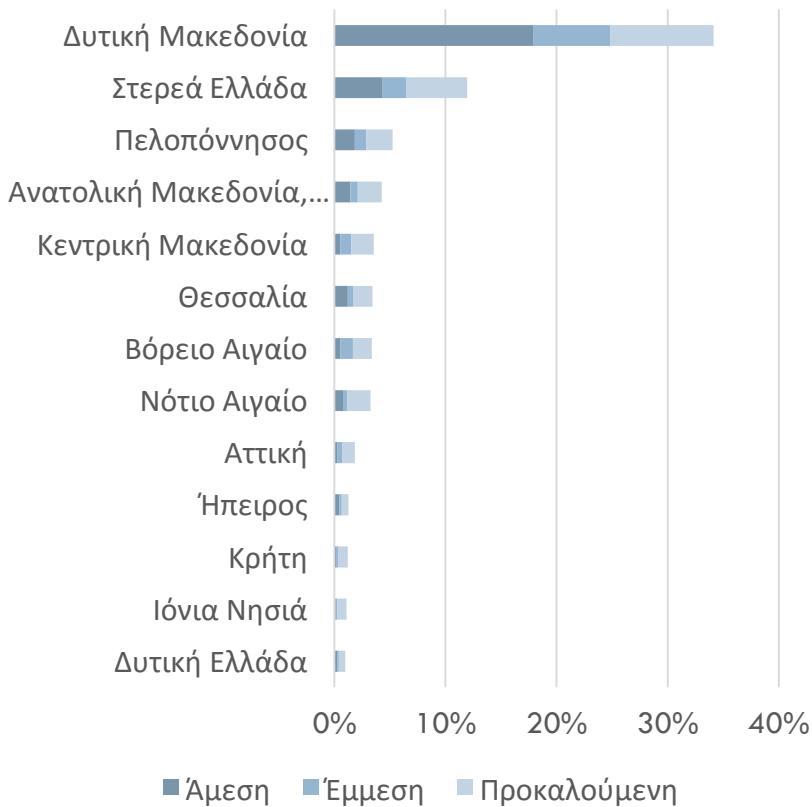
Καταμερισμός της επίδρασης στην απασχόληση ανά τύπο δραστηριότητας

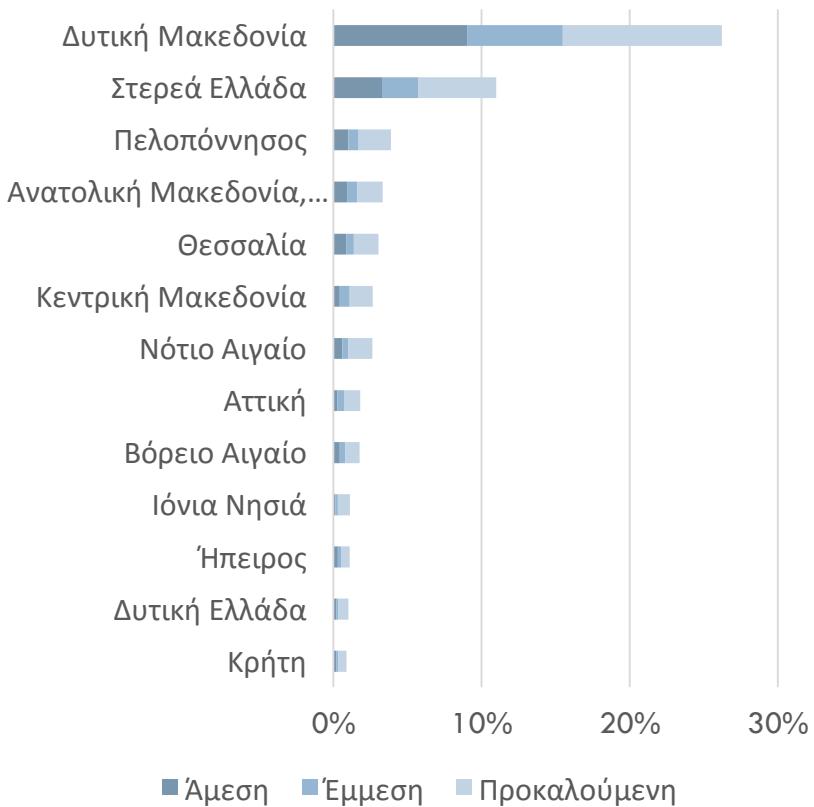
* Περιλαμβάνεται και η επίδραση από την ηλεκτροπαραγωγή με εγχώριο λιγνίτη.

Ιδιαίτερα ισχυρές επιδράσεις στη Δυτική Μακεδονία και τη Στερεά Ελλάδα

Επίδραση ως ποσοστό της προστιθέμενης αξίας
της περιφέρειας

Επίδραση ως ποσοστό της απασχόλησης κάθε
περιφέρειας

Σημ.: Περιλαμβάνεται η επίδραση από την ηλεκτροπαραγωγή με εγχώριο λιγνίτη

Οι επιδράσεις είναι ακόμα ισχυρότερες σε τοπικό επίπεδο (περιοχή Παρνασσού-Γκιώνας-Οίτης-Ελικώνα, νομοί Κοζάνης και Φλώρινας, Μήλος, Χαλκιδική κ.ά.).

Εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές ελλείψεις στο εγχώριο ρυθμιστικό πλαίσιο

- Χρονοβόρες και πολύπλοκες διαδικασίες αδειοδότησης για την αξιοποίηση πρώτων υλών
- Πολυνομία και γραφειοκρατία στη λειτουργία των εξορυκτικών έργων
  - Δεν υφίσταται κωδικοποίηση της νομοθεσίας
- Αδυναμία του νομοθετικού συστήματος να διαχωρίσει τις δικαιολογημένες από τις αδικαιολόγητες προσφυγές στο Συμβούλιο της Επικρατείας
  - Σημαντικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση επενδύσεων
- Πεπαλαιωμένο λατομικό νομοσχέδιο
  - Απαιτείται ο εκσυγχρονισμός του, ο οποίος θα λαμβάνει υπόψη τις σύγχρονες τάσεις στην έρευνα και στην εκμετάλλευση των ορυκτών
- Έλλειψη ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού
  - Πρέπει να ληφθεί υπόψη το δυναμικό της εκμετάλλευσης της διαχείρισης των ορυκτών πρώτων υλών
- Το ΙΓΜΕ δεν έχει αξιοποιηθεί επαρκώς
  - Περιορισμένη γνώση για το δυναμικό πρώτων υλών και τα επίπεδα αξιοποίησής τους
- Κοινωνική προκατάληψη σε νέα έργα αξιοποίησης των πρώτων υλών, υπό το φόβο μη ορθών περιβαλλοντικά πρακτικών
  - Ελλιπείς και αναποτελεσματικοί κρατικοί μηχανισμοί ελέγχου

Σε συνδυασμό με δυσμενείς εξελίξεις στο μη μισθολογικό κόστος (όπως τέλη, μισθώματα, λοιπή φορολογία και κόστος ενέργειας), οι εκκρεμότητες στο ρυθμιστικό πλαίσιο δυσχεραίνουν την ανταγωνιστικότητα και την περαιτέρω ανάπτυξη της εξορυκτικής βιομηχανίας στην Ελλάδα.

Συμπεράσματα

- Ο τομέας έχει επιχειρήσει να κρατήσει τις παραγωγικές του δομές σε λειτουργία, παρά την σημαντική υποχώρηση της κερδοφορίας κατά τη διάρκεια της κρίσης.
  - Βελτίωση των αποτελεσμάτων το 2014
- Η αξιοποίηση των ορυκτών πρώτων υλών από την εγχώρια εξορυκτική βιομηχανία έχει σημαντικό οικονομικό αντίκτυπο
  - 3,4% του ΑΕΠ και της απασχόλησης
  - Ιδιαίτερη βαρύτητα σε συγκεκριμένες περιφέρειες και περιοχές της χώρας
- Η πληρέστερη αξιοποίηση των αναπτυξιακών προοπτικών προϋποθέτει την εξάλειψη των ρυθμιστικών παραλείψεων

Απαιτείται η εξειδίκευση και η υλοποίηση της Εθνικής Πολιτικής για την Αξιοποίηση των Ορυκτών Πρώτων Υλών στην πράξη.